

КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Освітній ступінь – магістр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та
інформаційних технологій

Розробник:

Ільченко Алла,

доцент кафедри гуманітарних і
соціальних дисциплін, к.пед.н.,
доцент

Назва навчальної дисципліни	Основи педагогіки вищої школи Вибіркова компонента ОПП
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Ільченко Алла , к. пед. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Контакти: ауд. 454, навчальний корпус № 4 e-mail: alla.ilchenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/ilchenko-alla-myhaylivna
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Спеціальність, спеціалізація	факультетська вибіркова навчальна дисципліна

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: усвідомлення магістрами сучасного стану та перспектив розвитку вищої освіти; формування у них системи знань про особливості навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти, його наукове, методичне та нормативне забезпечення; розвиток практичних умінь і навичок організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти), навчання і виховання (самовиховання), розвитку (саморозвитку), фахової підготовки до виконання професійної діяльності й суспільного життя.

Основні завдання навчальної дисципліни: розкрити основні теоретичні, організаційно-процесуальні, методичні засади навчально-вихованого процесу у закладах вищої освіти; надати знання основних педагогічних категорій і понять, закономірностей функціонування системи вищої освіти, її складових (навчально-виховний процес, управління, викладач, здобувач вищої освіти тощо); ознайомити з основами дидактики та теорії виховання у вищій школі; сформувати практичні уміння і навички творчого дослідницького підходу до організації педагогічної діяльності в умовах закладу вищої освіти; удосконалити навички самостійної навчальної роботи; виховувати особистісні якості майбутнього викладача, відповідальне ставлення до виконання професійних обов'язків.

Методи навчання: словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, діалог); наочні методи (ілюстрування), практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, розв'язування педагогічних задач); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, навчальні дискусії; метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, оперативний контроль), інтерактивні методи (робота в групах, мікродослідження); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

Компетентності		Програмні результати
Загальні	фахові	
ЗК. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.	СК. Спроможність здійснювати фахову педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.	ПРН. Знати систему вищої освіти в Україні, специфіку професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи; використовувати законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти, сучасні засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи зі студентами, інноваційні методи навчання. Критично оцінювати власні наукові розробки при впровадженні у навчальний процес.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Основні віхи розвитку вищої школи у світі та в Україні.

Тема 2. Сучасні методологічні аспекти педагогіки вищої школи.

Тема 3. Зміст вищої освіти в Україні: методичне та нормативно-правове забезпечення.

Тема 4. Здобувач вищої освіти як об'єкт–суб'єкт педагогічної діяльності. Студентоцентроване навчання.

Тема 5. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Тема 6. Основи дидактики вищої школи. Сутність та особливості навчального процесу.

Тема 7. Сучасні методи та форми організації навчання у вищій школі.

Тема 8. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Тема 9. Основи педагогічного контролю та моніторингу якості освітнього процесу у вищій школі.

Тема 10. Теорія процесу виховання. Методи та прийоми виховного впливу на особистість.

Тема 11. Виховна робота куратора академічної групи.

Тема 12. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти магістратури. Академічна доброчесність.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

робоча програма навчальної дисципліни, анотація, презентація.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf> та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/etychnyy-kodeks.pdf>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2. Система оцінювання

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН. Знати систему вищої освіти в Україні, специфіку професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи; використовувати законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти, сучасні засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи зі студентами, інноваційні методи навчання. Критично оцінювати власні наукові розробки при впровадженні у навчальний процес.	поточний контроль: опитування, участь у дискусіях, тестування, виконання завдань самостійної роботи: практичні завдання, підготовка реферативних доповідей з мультимедійними презентаціями; семестровий контроль: залік.

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти

Теми занять	Програмні результати навчання	Разом
	ПРН	
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Основні віхи розвитку вищої школи у світі та в Україні.	+	1
Тема 2. Сучасні методологічні аспекти педагогіки вищої школи.	+	1
Тема 3. Зміст вищої освіти в Україні: методичне та нормативно-правове забезпечення.	+	1
Тема 4. Здобувач вищої освіти як об'єкт–суб'єкт педагогічної діяльності. Студентоцентроване навчання.	+	1
Тема 5. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.	+	1
Тема 6. Основи дидактики вищої школи. Сутність та особливості навчального процесу.	+	1
Тема 7. Сучасні методи та форми організації навчання у вищій школі.	+	1
Тема 8. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.	+	1
Тема 9. Основи педагогічного контролю та моніторингу якості освітнього процесу у вищій школі.	+	1
Тема 10. Теорія процесу виховання. Методи та прийоми виховного впливу на особистість.	+	1
Тема 11. Виховна робота куратора академічної групи.	+	1
Тема 12. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти магістратури. Академічна доброчесність.	+	1
Разом	12	12
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	100	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	60	60

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН.	100	100	60
Разом	100	100	60

Форми контролю результатів навчання

Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- опитування, участь у дискусіях;
- тестування;
- виконання завдань самостійної роботи (практичні завдання, доповідь, презентація)..

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є:

- залік.

Програмні результати навчання	Форми контролю								Разом	
	Опитування, участь у дискусіях		Тестування		Виконання завдань самостійної роботи					
					Практичні завдання		Реферат, презентація			
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН.	22	36	12	20	14	24	12	20	60	100
Разом	22	36	12	20	14	24	12	20	60	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування, участь у дискусіях	Тестування	Виконання завдань самостійної роботи		
			Практичні завдання	Реферат, презентація	
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Основні віхи розвитку вищої школи у світі та в Україні.	3		2		5
Тема 2. Сучасні методологічні аспекти педагогіки вищої школи.	3		2		5
Тема 3. Зміст вищої освіти в Україні: методичне та нормативно-правове забезпечення.	3		2		5
Тема 4. Здобувач вищої освіти як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності. Студентоцентроване навчання.	3		2		5
Тема 5. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.	3		2		5
Тема 6. Основи дидактики вищої школи. Сутність та особливості навчального процесу.	3		2		5
Тема 7. Сучасні методи та форми організації навчання у вищій школі.	3		2		5
Тема 8. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.	3		2		5

Тема 9. Основи педагогічного контролю та моніторингу якості освітнього процесу у вищій школі.	3		2		5
Тема 10. Теорія процесу виховання. Методи та прийоми виховного впливу на особистість.	3		2		5
Тема 11. Виховна робота куратора академічної групи.	3		2		5
Тема 12. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти магістратури. Академічна доброчесність.	3	20	2		5
Реферат, презентація	-	-	-	10 10	11
Разом	36	20	24	20	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ ЗА 100 – БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА 4 - БАЛЬНОЮ
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
1-34	F	

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : Методичний посібник для студентів магістратури. К. : Центр навчальної літератури, 2011. 382 с.
2. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
3. Зайченко Т.В., Теслюк В., Каленський А. основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : Навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2018. 484 с.
4. Луначек В.Е. Основи педагогіки вищої школи : Навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 252 с.
5. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. 2-ге вид-ня доповнене К. : Академвидав, 2014. 456 с.
7. Щербяк Ю. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 304 с.

Допоміжні

1. Волошин М.Д., Ларичева Л.П., Черненко Я.М. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник для студентів ВНЗ. Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2014. 260 с.
2. Варій М.Й., Ортинський В.Л. Основи психології і педагогіки : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 376 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 376 с.
4. Гладуш В.А. Педагогіка вищої школи : теорія, практика, історія : Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко Д., 2014. 416 с.

5. Льченко А.М. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять з дисципліни «Педагогіка вищої школи». Полтава : ФОП Гаража, 2016. 20 с.
6. Льченко А.М. Програма та інструктивно-методичні матеріали з дисципліни «Педагогіка вищої школи». Полтава : ФОП Гаража, 2016. 45 ст.
7. Льченко А.М. Філософські засади становлення та розвитку гуманістичної парадигми освіти. *Філософські обрії: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України*, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 43. К. ; Полтава. 2020. С. 123-133.
8. Льченко А.М., Вовк М.О. Стан сформованості мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Міжнародні челпанівські психолого-педагогічні читання». К.: Гнозис, 2019. №2. Кн. 2. Том I (24). С.219 -226.
9. Льченко А.М., Подлесна Г.В. Організаційно-методичні засади підготовки майбутніх викладачів вищої школи до роботи в інклюзивному освітньому середовищі // *Humanitarium*. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.); Ніжин (Чернігів.обл.) : Лисенко М.М., 2018. Том 43, Вип. 2 : Педагогіка. С.34-45.
10. Льченко А.М., Подлесна Г.В. Особливості організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». К.: Гнозис, 2018. №6. Кн. 2. Том III (81). С.184-194.
11. Льченко А.М., Шейко С.В. Вища освіта і Болонський процес : навчальний посібник. Полтава: РВ ПДАА, 2014. 316 с.
12. Колодій І.С. Сучасні тенденції державної освітньої політики України. Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні : зб. тез доп. XI наук.-практ. конф., 30 бер.–4 квіт. 2015 р. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2015. С. 235–239.
13. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. К. : Знання, 2005. 486 с.
14. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. К. : Знання, 2007. 399 с.
15. Марченко Н.В., Макаренко О.Л., Прохор І.П., Титаренко Н.Ю., Трифонова О.М. Вища освіта України №3 (додаток 2). Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». Т. 2. К., 2014 р. 480 с.
16. Наливайко Л.П. Трансформація державної освітньої політики в Україні в умовах євроінтеграції. *Право і суспільство*. 2015. № 3. Ч. 3. С. 31–36.
17. Ногас Н. Державна політика у галузі освіти України : сутність та зміст. *Актуальні проблеми правознавства*. 1 (21) / 2020. С. 87–95.
18. Немченко С.Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. Донецьк : ЛАНДОН-ХХІ, 2014. 534 с.
19. Подлесна Г.В., Льченко А.М. Шляхи реалізації особистісно-орієнтованого підходу до навчання в процесі формування особистості здобувача вищої освіти // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». К.: Гнозис, 2018. №6. Кн. 2. Том I (79). С. 389-400.
20. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І Психологія вищої школи : підруч. для студ. ВНЗ. Вид. 3-є, випр. і доп. К. : Каравела, 2011. 360 с.
21. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів магістратури вищих навчальних закладів непедагогічного профілю. Херсон, 2011. 608 с.
22. Шейко С.В., Колодій О.С., Льченко А. Філософсько-теоретичні підстави концепції пожиттєвої освіти. *Філософські обрії: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України*, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 44. К. ; Полтава. 2020. С. 133-143.
23. Щербяк Ю. Педагогіка вищої школи : навч.посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 304 с.
24. Biggs J., Tang C. Teaching for quality learning at university. McGraw-Hill International, 2011 36 p.
25. De Boer H. et al. Progress in higher education reform across Europe : Governance reform. Enschede : Center for Higher Education Policy Studies. 2010. 695 p.
26. Henard F., Roseveare D. Fostering quality teaching in higher education: Policies and Practices. An IMHE Guide for Higher Education Institutions. 2012. 54 p.

27. Anastasiia Bessarab, Volodymyr Sadivnychi, Alla Ilchenko, Galyna Ripka, Valentyna Shaposhnikova, Elvira Tainel. Development of students' research activity during studying at higher education institutions. Studies of applied economics. Special issue innovation in the economy and society of the digital age. Vol. 39, No. 5 (2021). URL : <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85107275663&origin=resultslist>
28. Kwiek Marek. Knowledge Production in European Universities: States, Markets, and Academic Entrepreneurialism. Peter Lang, 2013. 482 p.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. URL : http://tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_koncepc.pdf
2. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року №1556 – VII // Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014р./№37-38/ стр.2716, ст.2004. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. URL: <http://profy.nplu.org/lsite/fi>
5. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
6. T. Finikov, O. Sharov. Monitoring the integration of ukrainian higher education system into the european higher education and research area. Kyiv, 2014. 136 p. URL : http://www.edupolicy.org.ua/_dx/assets/images/Analit2en_web.pdf